

MÖHTƏŞƏM 22 İL

15 oktyabr 2003-cü il Azərbaycan siyasi tarixinə mühüm dönüs nöqtəsi kimi daxil olub. Xalqımız həmin gün İlham Əliyevi yüksək səs çoxluğu ilə Azərbaycanın Prezidenti seçdi. Prezident İlham Əliyev isə həm daxili, həm də xarici siyasət kursunun əsas hədəfini - torpaqlarımızın işğalına son qoymaq və bayrağımızı azad ediləcək ərazilərimizdə dalğalandırmaq olduğunu bəyan etdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev də bu missiyanın İlham Əliyev tərəfindən yerinə yetiriləcəyinə dərinəndən inanırdı. Ümummillili Liderin "İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim tələyüklü məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək" sözləri möhz Qarabağın azadlığına olan inamın ifadəsi idi. Prezident seçilməsindən 17 il sonra - 2020-ci ildə - Ali Baş Komandan kimi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə Zəfər qazanan İlham Əliyev 2023-cü il oktyabrın 15-də Xankəndidə Azərbaycan bayrağını ucaldaraq bu Qələbəni tamamladı. Xalqımız 2003-cü ildə düzgün seçim etdiyinə bir daha əmin oldu.

Bu gün isə Azərbaycan qarşısına yeni məqsədlər qoyub: davamlı inkişaf və xarici təzyiqlərin neytrallaşdırılması, beynəlxalq arenada mövqelərinin möhkəmləndirilməsi. Dövlətin iqtisadi gücü və qüdrəti onun hərbi gücü qədər vacibdir ki, o öz xarici siyasətində sərbəst, prinsipial və ardıcıl kurs həyata keçirə bilsin.

Prezident İlham Əliyevin sülh gündəliyi regionda və onun sərhədlərini aşan böyük bir coğrafi arealda sabitliyin bərpasına və davamlı əməkdaşlığa xidmət edir. 2025-ci ilin əvəzində Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın şahidliyi ilə Ermənistanla əldə olunan razılaşma və onun sentyabrda BMT müstəvisində təqdimatı bu siyasətin real nəticəsinin qəbuludur. Prezidentin sülh və əməkdaşlıq təşəbbüsləri beynəlxalq səviyyədə özünü doğrultmuş təcrübə kimi dəyərləndirilir. Sülh və əməkdaşlıq gündəliyi müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində - BMT, ASB, Qoşulmama Hərəkatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi beynəlxalq platformalarda Prezident İlham Əliyevin prinsipial dövlət xadimi kimi tanındı. Bu kontekstdə 13 oktyabr tarixində Yaxın Şərq Sülh Sammitində Prezident İlham Əliyevin 20-dən artıq siyasi liderlə birgə iştirakı Azərbaycanın global diplomatik müstəvidə nüfuzunun göstəricisidir. Belə ki, Prezident İlham Əliyevin ABŞ Prezidenti Donald Trampın və Misir Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin dəvəti ilə Böyük Britaniya, Fransa, İspaniya, Türkiyə liderləri ilə birgə Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirakı Azərbaycanın Avrasiya siyasi arenasında strateji dialoq tərəfdaşı, etibarlı və dost ölkə olduğunu təsdiqləyir.

Azərbaycan Prezidentinin sülh gündəliyini intensiv şəkildə irəlilətməsinə dair ən tutarlı arqumentlərdən biri, son dörd ay ərzində keçirilən yüksək səviyyəli görüşlərin intensiv qrafikidir. Avqust ayında Vaşinqtonda sülh sammiti, bundan əvvəl isə Abu-Dabida baş tutmuş görüş, sentyabr ayında Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində ŞOT+ formatında, oktyabrda Kopenhagendə Avropa Siyasi Birliyinin (ASB) Zirvə görüşündə, yenə oktyabrda Qəbələdə Türk Dövlətləri Təşkilatının sammitində və Müstəqil Dövlətlər Birliyinin Düşənbə toplantısında iştirak və bu sammitlər çərçivəsində keçirilən görüşlər və aparılmış danışıqlar Azərbaycanın bu istiqamətdə ardıcıl diplomatik səylər göstərdiyini nümayiş etdirir.

BMT Baş Assambleyasının tribunasında Azərbaycan Prezidentinin təqdim etdiyi "sülhü qazanmaq üçün Azərbaycanın təcrübəsi"nə ASB daxilində də maraq göstərilməsi təsadüfi deyil. Aİ Şurasının prezidenti Antonio Kosta ASB 7-ci Zirvə görüşündəki açıqlıq nitqində Azərbaycan Prezidenti və Ermənistan Baş nazirini sülh prosesində atdıqları addımlara görə təbrik edərək, bu istiqamətdə Azərbaycanın sülh gündəliyinə verdiyi dəyərini xüsusi vurğulamışdır. Kosta həmçinin Azərbaycanı Avropa İttifaqı üçün dəyərli tərəfdaş adlandıraraq ölkəmizlə əla-

qələri inkişaf etdirməyə sadıq olduqlarını "X" hesabında yazmışdır. Bu kontekstdə Prezident İlham Əliyevin Danimarkanın paytaxtı Kopenhagendə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanla keçirdiyi görüş Azərbaycanın sülh prosesinə sadıqlığını və sülh gündəliyinin reallaşdırılması istiqamətində ardıcıl fəaliyyətini bir daha təsdiqləyir. Azərbaycanın sülh gündəliyinə və Prezident İlham Əliyevin bu çərçivədəki siyasətinə verilən qiymət həm dövlətimizin sülhə və əməkdaşlığa sadıqlığını, digər tərəfdən isə de-fakto sülhün dayanıqlı sülhə çevrilməsi istiqamətində atılan praktiki addımları təsdiqləyir.

İlham Əliyevin sülh gündəliyi və strateji əməkdaşlıq vizyonu

Prezident İlham Əliyevin BMT Baş məclisinin 80-ci sessiyasında çıxışı Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlərdə tutduğu prinsipial mövqeyi, beynəlxalq hüquqa sadıqlığı, regional sülhə, sabitliyə və təhlükəsizliyə verdiyi töhfəni bir daha aydın şəkildə nümayiş etdirdi. İlham Əliyev illər boyunca BMT tribunasından Azərbaycanın üzvləşdiyi işğal və təcavüz faktlarını gündəmə gətirdiyini xatırladaraq, bu gün artıq qalib dövlətin lideri kimi regionda sülhə və əməkdaşlığa töhfə verməyə hazır olduğunu bəyan etdi.

Bu, təkcə milli maraqların təmin olunması deyil, eyni zamanda beynəlxalq hüququn aliliyinin təsdiqi baxımından da mühüm presedent kimi qiymətləndirilir. Belə ki, beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması, BMT Nizamnaməsinə görə, onun ali orqanlarından olan Təhlükəsizlik Şurasının üzünə düşsə də, real addımlar atılmadı.

Postmünaqişə dövründə aparılan sülh danışıqlarını üçüncü qüvvələrin müdaxiləsindən qorumaq və vasitəçisiz uğurla başa çatdırmaq da sülh qazanmağın Azərbaycan modelinin əsas komponentlərindən biridir. Regionda sülhü və təhlükəsizliyi hərbi, siyasi və diplomatik vasitələrlə təmin edən, "müharibəni udan və sülhü qazanan" dövlətin lideri bu təcrübəni, Azərbaycan təcrübəsinə bölməyə hazır olduğumuzu bu universial təşkilatın ali kürsüsündən bəyan etdi.

Dövlət başçısının çıxışında əks olunan əsas mesajlar son beş ildə Zəfərimizdən sonra regionda yaranmış yeni geosiyasi reallıqların təməlinə duran mühüm məqamları əhatə edir. Prezidentin vurğuladığı kimi, Azərbaycan uzun illər işğal və ədalətsizlikdən əziyyət çəkdiyi, ikili standartlarla üz-üzə qaldığı halda, BMT Nizamnaməsinə, müvafiq qətnamələrinə və beynəlxalq hüquq prinsiplərinə əsaslanaraq ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etmişdir.

Prezident İlham Əliyevin "Gəlin birlikdə ikili standartların aradan qalxdığı, ədalətin selektiv olmadığı dünyə quraq" çağırışı, global miqyasda hüquq və ədalətə əsaslanan yeni beynəlxalq münasibətlər sisteminə ehtiyac olduğunu diqqətə çatdırır. Bu, həm inkişaf etməkdə olan ölkələrin, həm də münaqişə bölgələrinin ədalətli münasibətə ehtiyacı olduğuna dair mühüm mesajdır. Bu mesajın əhəmiyyəti həm də ona görə diqqət çəkir ki, BMT təşkilatı olaraq Nizamnaməsinin 2-ci maddəsinə görə, üzv dövlətlərin suveren bərabərliyi prinsipinə əsaslanır.

Azərbaycan Prezidenti BMT tribunasından çıxış edərkən ölkəsinin sülh təşəbbüslərinə sadıqlığını, dövlətlərarası münasibətlərdə qarşılıqlı hörmət və suverenliyə əsaslanan yanaşmanın dəstəkləndiyini bir daha bəyan etdi. Bu yanaşmanın hazırkı dövrdə beynəlxalq təhlükəsizlik və davamlı inkişaf üçün strateji əhəmiyyəti böyükdür. Prezident İlham Əliyevin çıxışı BMT-nin ali tribunasında Azərbaycanın haqlı mövqeyinin və beynəlxalq hüquqa söykənən siyasətinin ifadəsi olmaqla yanaşı, global ədalət, sabitlik və əməkdaşlıq çağırışının da bariz nümunəsidir. Prezidentin çıxışı Azərbaycan diplomatik siyasətinin sülh yönümlü, prinsipial və konstruktiv xarakter daşıdığını bir daha sübut edir. Bu çıxış həm regional sabitlik, həm də beynəlxalq əməkdaşlıq üçün əhəmiyyətli bir sənəd kimi qiymətləndirilə bilər.

İkinci Qarabağ müharibəsindən və suverenliyimizin bərpasından sonra yeni yaranmış reallıqlar şəraitində ABŞ-lə yanaşı, həm də Avropa İttifaqı ilə münasibətlərimizdə intensivləşmə və yaxşılaşma müşahidə olunur. Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşı olan Avropa İttifaqı siyasi münasibətlər müstəvisində zaman zaman, xüsusən torpaqlarımız işğal altında olarkən Azərbaycana qarşı qoruzlu mövqeyi ilə gündəmə gəlib. Təəssüf ki, Avropa Parlamenti qərarli mövqeyindən bu gün də əl çəkə bilməyib.

Amma Zəfərimiz nəticəsində yaranmış yeni reallıqların üstünlükləri Brüsseldə də qəbul olunur və bu, xüsusi ilə Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Lyayenin ikinci kabinetinin ölkəmizə münasibətlərindəki mövqədə müşahidə olunur. Bu kontekstdə genişlənməyə məsul komissarın sentyabr ayında Azərbaycana səfərinə son dövrlər Aİ rəsmiləri ilə Azərbaycan arasında intensivləşən səfərlər kontekstində qiymət vermək olar. May ayında Tiranada, oktyabr ayında Kopenhagendə Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Antonio Kosta və Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Lyayenlə görüşləri baş tutub. Avqustda Aİ-nin Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsinin cənab Prezident Bakıda qəbul edib. Sentyabrda Aİ-nin genişlənmə məsələləri üzrə komissarı ölkəmizə səfəri çərçivəsində həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərə, Ağdam rayonuna səfər edib və orada minatəmizləmə fəaliyyəti ilə tanış olub.

Avropa İttifaqının postmüharibə dövründə barışq istiqamətində geniş potensialı və təcrübəsi var. İkinci Dünya müharibəsindən sonra bu

qurumun formalaşmasında iştirak edən 6 dövlət, ilk növbədə, müharibəyə səbəb ola biləcək resursları - kömür və polad sənayesinin idarəsini əlaqələndirirdilər. Bizim regionda isə belə əlaqələndirici və sülhə və sabitliyə xidmət edən məsələlər arasında tranzit-nəqliyyat infrastrukturunu layihələri, enerji sahəsində miqyasda mövcud çağırışlardan, eləcə də üzv dövlətlərin xarici siyasətində sülh və sabitliyə verdikləri strateji önəmdən qaınmaq olar.

Aİ ilə münasibətlərdə yer alan çox mühüm məqamlardan biri logistika-nəqliyyat məsələsidir. Qara Dəniz Avropanı Cənubi Qafqazla ayrıca yox, birləşdirən məkan olmalıdır. Qara dəniz Aİ ölkələrinin eyni zamanda Gürcüstan və Azərbaycan vasitəsilə Mərkəzi Asiya ilə birləşdirir. Aİ-nin Mərkəzi Asiya ilə münasibətlərində də intensivləşmə müşahidə olunur. Brüssel Mərkəzi Asiya ölkələrinə münasibətdə "Qlobal Gateway" (Qlobal keçid) təşəbbüsü çərçivəsində əməkdaşlıq təklif edib. 2021-ci ildə start verilən "Qlobal Gateway" layihəsinin 300 milyard avro lük büdcəsi var və beynəlxalq müstəvidə 90 layihəni əhatə edir. 2030-cu ilədək tranzit infrastrukturunu yaradılması məqsədilə Mərkəzi Asiya ölkələrinə 10 milyard avro investisiya yatırmaq istəyirlər. Aİ müəyyən xammalın, qiymətli metalların Mərkəzi Asiyadan idxalını planlaşdırır. Belə ki, Aİ Mərkəzi Asiyadan xüsusi ilə herb sənayesində ciddi ehtiyac duyduğu metalları və digər xammalın sabit, alternativ yollarla idxalında maraqlıdır. Bu sahədə tələb olunan 39 müxtəlif qiymətli metalın 9 növü Avropa ərazisində kritik həddə çatışmazlığı ilə ciddi narahatlıq yaradır.

Eyni zamanda Aİ ilə Çin arasında intensivləşən ticari münasibətlərdə tranzit ölkə kimi Azərbaycan Orta dahlizin vacib hissəsi kimi mühüm rol oynayır. Bu həmçinin Zəngəzur dahlizi (TRIPP) üçün uğurlu perspektiv vəd edir. İstənilən halda Aİ-nin yeni reallıqları nəzərə alaraq, öz siyasətində dəyişiklik etməsinin tam zamanıdır və bu istiqamətdə fəaliyyət sərgiləndiyi müşahidə olunur. Bu reallığı yaranan Azərbaycanın sülh gündəliyi və yeni reallıq şəraitində əməkdaşlığı müəyyən edən Prezident İlham Əliyevin strateji vizyonudur. Qalib Azərbaycanın təklif etdiyi əməkdaşlıq platformasında ayrı-ayrı aktörə yer almaq istəyir və onun üçün də Bakıya səfərlər və ayrı-ayrı beynəlxalq platformalarda Prezident İlham Əliyevlə dialoq intensivləşir.

Məlum olduğu kimi, oktyabrın 7-də Qəbələdə "Regional sülh və təhlükəsizlik" mövzusunda Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə görüşü keçirilib. Qəbələ Zirvə görüşünün regional sülh və təhlükəsizlik məsələlərinə həsr edilməsi bir sıra mühüm amillər səbəb olub. Bu amillər həm regional, həm də global miqyasda mövcud çağırışlardan, eləcə də üzv dövlətlərin xarici siyasətində sülh və sabitliyə verdikləri strateji önəmdən qaynaqlanır. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməklə regionda yeni siyasi reallıq formalaşdırıb. Bu reallığın əsasında dayanan sülh gündəliyi artıq Prezident İlham Əliyevin bu tədbirlərdə təhlükəsizlik məsələlərinə xüsusi diqqət ayıraraq, eləcə də üzv dövlətlərin xarici siyasətində sülh və sabitliyə verdikləri strateji önəmdən qaynaqlanır. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməklə regionda yeni siyasi reallıq formalaşdırıb. Bu reallığın əsasında dayanan sülh gündəliyi artıq Prezident İlham Əliyevin bu tədbirlərdə təhlükəsizlik məsələlərinə xüsusi diqqət ayıraraq, eləcə də üzv dövlətlərin xarici siyasətində sülh və sabitliyə verdikləri strateji önəmdən qaynaqlanır.

TDT Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşündə isə yeni regional güc mərkəzi kimi formalaşmaqda olan TDT çərçivəsində təhlükəsizlik məsələsinin dövlət başçıları səviyyəsində gündəmə gətirilməsinə şahidlik etdik. Ortaq dəyərlər, dil, mədəniyyət, tarix və din bağları ilə birləşən, oxşar strateji maraqları olan dövlətlərin iqtisadi, enerji və siyasi əməkdaşlığa yanaşı, təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq etmək və birgə hədəflərə nail olmaq istiqamətdə öz qətiyyətlərini ortaya qoyurlar. TDT-nin Qəbələ Zirvəsinin gündəminin yeni əməkdaşlıq sahələri üzrə formalaşdırılması ev sahibi dövlət kimi Azərbaycanın təşəbbüsü ilə, Prezident İlham Əliyevin sülh gündəliyindən qaynaqlandıqı aydındır. Bu məsələnin uğur qazanması strateji müttəfiqlərimiz, qardaş türk dövlətlərinin verdiyi dəstəyin nəticəsində mümkün olmusdur.

Prezident sözügedən sülh gündəliyinin TDT Qəbələ Zirvə Görüşünün çərçivəsində təqdim olunması yeni əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan evsahibliyi etdiyi hər bir Zirvə görüşü istər 2000-ci ildə Bakı, 2009-cu ildə Naxçıvan, 2013-cü ildə Qəbələ, 2024-cü ildə Şuşa, istərsə də bu il Qəbələdə keçirilən toplantı TDT-nin inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyəti ilə seçilib. Budəfəki

Zirvə görüşü isə təhlükəsizlik, müdafiə sənayesi və hərbi əməkdaşlıq sahəsində çoxşaxəli əməkdaşlığın əsasını qoydu.

Prezident İlham Əliyevin ortaya qoyduğu sülh modeli hərbi, siyasi və diplomatik vasitələrlə sabitliyin yaradılması təcrübəsi artıq türk dünyası üçün örnəkdir. Bu model indi çoxtərəfli əməkdaşlıq formatında strateji müttəfiqlərimizlə bölüşülür. Ortaq tarix, dil və dini dəyərlər üzərində qurulan bu birliyin əsas məqsədi təhlükəsizlik və sabitlik sahəsində uzunmüddətli, institutionallaşmış əməkdaşlıq yaratmaqdır. Qəbələ Zirvə görüşü TDT tarixində təhlükəsizlik, müdafiə və sülh sahəsində yeni mərhələnin əsasını qoyan tarixi toplantı kimi qalacaq.

Müasir dövrdə regional və global səviyyədə baş verən hadisələr və mövcud çağırışlar təhlükəsizlik və müdafiə məsələlərini beynəlxalq gündəliyin prioritet istiqamətlərindən birinə çevirib. TDT çərçivəsində

rətməkdə davam edir. Möhz bu səbəbdən TDT ölkələrinin müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində əlaqələndirilmiş fəaliyyəti regional sabitliyin əsas təminatına çevrilə bilər.

Regional sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsi, dayanıqlı sabitliyə nail olunması hərbi və müdafiə sənayesi, təhlükəsizlik sahələrində əməkdaşlığa yanaşı, iqtisadiyyat, nəqliyyat və digər əlaqəli sahələrdə də hərtərəfli əməkdaşlığı özündə əhatə edir. Çünki təhlükəsizlik çoxşaxəli, çoxsəhəli əməkdaşlığı özündə ehtiva edən məsələdir.

Bu kontekstdə Zəngəzur dahlizinin (TRIPP) reallaşması türk dövlətləri arasında iqtisadi və nəqliyyat təhlükəsizliyini gücləndirəcək, həmçinin Şərq-Qərb istiqamətində strateji üstünlük yaradacaq. Zəngəzur dahlizi (TRIPP) vasitəsilə Türkiyədən Azərbaycan üzərindən Orta Asiyaya birbaşa, maneəsiz quru əlaqəsinin bərqərar olması yalnız ticarət dövriyyəsinə deyil, "yaşıl enerji"nin ixracını və dəmir yolu layihələrinin icrasını da stimullaşdıracaq. Bu isə türk dövlətlərinin "Şərq-Qərb nəqliyyat dahlizi"ndə artan çəkisini bir daha təsdiqləyəcək.

Mərkəzi Asiyadan Türkiyənin Avropa sərhədlərində uzaq böyük coğrafi arealda sülhün, sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunmasında türk dövlətlərinin və Azərbaycanın malik olduğu coğrafi mövqə və resurslar strateji əhəmiyyəti ilə seçilir. Bu coğrafi mövqenin strateji üstünlükləri və ondan irəli gələn nəqliyyat, logistika və tranzit sahəsində əməkdaşlıq imkanları və yaradılan infrastruktur Azərbaycanın və TDT-nin əhəmiyyətini global səviyyədə artırır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini bərpa etməklə yaratdığı yeni siyasi reallıq və buna uyğun təklif olunan əməkdaşlıq imkanları regionun cəlb ediciliyini daha da artırır.

Prezident İlham Əliyev BMT, ASB və TDT çərçivələrində ölkəmizin sülh gündəliyini və onun çərçivəsindəki iqtisadi, enerji, nəqliyyat-tranzit əməkdaşlıq imkanlarını təqdim etdi. Digər dövlətlər tərəfindən bu sülh və əməkdaşlıq gündəliyi təqdir olunur və onlar bu əməkdaşlıqda yer almaq istəyirlər. Nəqliyyat-tranzit təhlükəsizliyinin təmin olunması artıq iktəforəli Azərbaycan-Ermənistan əməkdaşlıq müstəvisinə əsasaraq, regional və çoxtərəfli əməkdaşlıq kontekstində yer alaraq təsdiqlənir. Şərq-Qərb, Orta dahliz artıq təkcə iştirakçı dövlətlər deyil, həm də daha geniş coğrafiyada yer alan dövlətlərin iqtisadi-siyasi marağında olan bir məsələdir. Bu mənada Zəngəzur dahlizinin, TRIPP marşrutunun reallaşdırılmasının Prezident Donald Trampın şahidliyi ilə əldə edilən tarixi Vaşinqton razılaşmasında yer alması onun beynəlxalq əhəmiyyətini bir daha təsdiqləyir. Ona görə də Ermənistan üçün dövlətdaxili hüquqi prosedurların tezlaşdırılması üçün üzv dövlətlərə çağırış edilmişdir.

Ev sahibi kimi Azərbaycanın çıxış etdiyi təşəbbüslərə digər qardaş və strateji tərəfdaşlarımız verdiyi dəstək nəticəsində bu hədəflər TDT Fəaliyyət Planının əsasını təşkil etməyə və birgə hədəflərə nail olmaq istiqamətdə öz qətiyyətlərini ortaya qoyurlar. TDT-nin Qəbələ Zirvəsinin gündəminin yeni əməkdaşlıq sahələri üzrə formalaşdırılması ev sahibi dövlət kimi Azərbaycanın təşəbbüsü ilə, Prezident İlham Əliyevin sülh gündəliyindən qaynaqlandıqı aydındır. Bu məsələnin uğur qazanması strateji müttəfiqlərimiz, qardaş türk dövlətlərinin verdiyi dəstəyin nəticəsində mümkün olmusdur.

Prezident sözügedən sülh gündəliyinin TDT Qəbələ Zirvə Görüşünün çərçivəsində təqdim olunması yeni əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan evsahibliyi etdiyi hər bir Zirvə görüşü istər 2000-ci ildə Bakı, 2009-cu ildə Naxçıvan, 2013-cü ildə Qəbələ, 2024-cü ildə Şuşa, istərsə də bu il Qəbələdə keçirilən toplantı TDT-nin inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyəti ilə seçilib. Budəfəki

2022-ci ildən bəri Orta dahlizlə yüksəkimaların təqribən 90 faiz artması bunu bir daha təsdiqləyir. Bu dahliz Vaşinqton görüşünün yekun Birgə Bəyannaməsində də təsbit edildiyi kimi, dövlətdaxili, dövlətlərarası və beynəlxalq əhəmiyyətə malikdir. Zəngəzur dahlizi (TRIPP) yalnız idxal-ixrac əməliyyatları baxımından deyil, həm də regionda rifahə, sabitliyə və təhlükəsizliyə töhfə vermək baxımından önəmlidir. Çoxşaxəli əməkdaşlığın Zəngəzur dahlizi (TRIPP) vasitəsilə reallaşdırılmasında çoxsaylı dövlətin də maraqlı olmasını nəzərə alsaq, onun reallaşdırılması elə də uzaq olmayan zaman məsələsidir.

*Rizvan NƏBİYEV,
Milli Məclisin deputatı, siyasi elmlər doktoru*

